

Raport z podjętych działań w zakresie realizacji „Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla Miasta Rybnika” za 2019 r.

Opracowany na podstawie danych oraz informacji pozyskanych od realizatorów Programu za okres: **od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.**

Cel główny 1

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz ich rodzin/opiekunów

Cel szczegółowy:

1.1. Likwidacja barier architektonicznych i technicznych w infrastrukturze miejskiej

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.1.1. inwentaryzacja dostępności obiektów użyteczności publicznej pod kątem ich dostosowania i występujących barier dla osób niepełnosprawnych – <i>konkurs na realizację zadań publicznych lub w formie zamówień publicznych</i>	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej	Nie zrealizowano. W ogłoszonym konkursie na 2019 rok w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych przewidziano tego typu działanie, jednakże żaden podmiot nie wystąpił o realizację w tym zakresie.
1.1.2. spotkania z Miejską Pracownią Urbanistyczną w celu omówienia kwestii dostosowywania infrastruktury miejskiej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym postanowień <i>Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych</i> (m.in. stosowanie standardów projektowania uniwersalnego)	liczba spotkań	na bieżąco	Wydział Polityki Społecznej, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Wydział Inwestycji, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe	Nie zrealizowano (nie odbyło się żadne spotkanie).
1.1.3. likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowych	liczba dostosowanych placówek oświatowych	na bieżąco	Wydział Inwestycji, placówki oświatowe	Dostosowano 7 rybnickich placówek oświatowych. Głównie działania polegały na bieżącej konserwacji podjazdów i urządzeń oraz przeglądach technicznych istniejących wind. Dodatkowo w Przedszkolu Nr 50 dostosowano podjazd i toaletę do osób niepełnosprawnych. Z kolei w Szkole Podstawowej z Oddziałami Przedszkolnymi nr 22 im. Juliusza Słowackiego w Rybniku zainstalowano windę dla osób niepełnosprawnych. Zespół Szkół Nr 3 dostosował toaletę do osób

				niepełnosprawnych i zakupił schodolaz.
1.1.4. likwidacja barier architektonicznych w obiektach kultury, sportu i rekreacji	liczba dostosowanych obiektów	na bieżąco	Wydział Inwestycji, instytucje kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	Nie zrealizowano (nie dostosowano żadnego obiektu).
1.1.5. likwidacja barier w pozostałych obiektach użyteczności publicznej (m.in. środowiskowych domach samopomocy)	liczba dostosowanych obiektów	na bieżąco	Wydział Inwestycji, Zarząd Zieleni Miejskiej, pozostałe jednostki organizacyjne	Dostosowano 5 obiektów. 1. Dom Dziecka w Rybniku dostosował łazienkę dla osób niepełnosprawnych i wykonał podjazd dla wózków. 2. W budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku przy ul. Żużlowej 25 wykonano system dźwiękowego powiadamiania alarmowego. 3. Wydział Inwestycji wykonał termomodernizację budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej nr 1 „Przystań”. 4. Zarząd Zieleni Miejskiej wykonał podjazd dla osób niepełnosprawnych na molo na obiekcie Tężni. 5. Zespół Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Rybniku wykonał projekt windy dla niepełnosprawnych w budynku przy ul. Barbary 22c.
1.1.6. oznakowanie wewnętrzne i zewnętrzne budynków: Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych Miasta, instytucji kultury, placówek oświatowych do potrzeb osób niepełnosprawnych (różne niepełnosprawności)	liczba oznakowanych budynków	na bieżąco	Wydział Administracyjny, jednostki organizacyjne, instytucje kultury, placówki oświatowe	Oznakowano 9 obiektów: 1. W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 34 im. Ireny Sendlerowej w Rybniku wyznaczono i oznakowano miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. 2. W Przedszkolu Nr 50 umieszczono tabliczki w alfabecie Braille'a. 3. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 15 w Rybniku oznakowano wejścia. 4. W Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Konstantego Prusa w Rybniku oznakowano miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, schody zewnętrzne i wewnętrzne, windę i drzwi. 5. W Industrialnym Centrum Kultury w Rybniku - Niewiadomiu oznakowano schody. 6. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Rybniku oznakowano schody wewnętrzne. 7. W Zespole Szkół Technicznych w Rybniku odnowiono oznakowanie lokalu wyborczego. 8. W Zespole Szkół nr 6 w Rybniku oznakowano

				<p>sale symbolami z programu Mówik (AAC) dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz trudnościami w komunikowaniu się.</p> <p>9. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 4 w Rybniku oznakowano lokal wyborczy oraz toalety dla osób niepełnosprawnych.</p>
1.1.7. dostosowanie infrastruktury drogowej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym dla osób niewidomych i słabowidzących	liczba zrealizowanych inwestycji drogowych, uwzględniających likwidację barier architektonicznych	na bieżąco	Wydział Dróg	<p>Zrealizowano 2 inwestycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. obniżenie krawężników przy przejściach, 2. zmiana struktury nawierzchni przed wejściem na jezdnię (np. kostka integracyjna oraz kostka z wypustkami).
1.1.8. poprawa dostępu do miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie liczby miejsc, w szczególności w obrębie budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Rybnika	liczba wyznaczonych miejsc parkingowych	na bieżąco	Wydział Dróg, Rybnickie Służby Komunalne, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	Wyznaczono 6 miejsc parkingowych.
1.1.9. stworzenie wyszukiwarki miejsc dostępnych dla osób niepełnosprawnych (z różnymi rodzajami niepełnosprawności) oraz aplikacji ułatwiającej poruszanie się osób niepełnosprawnych po Mieście	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Rozwoju, Wydział Promocji, Wydział Informatyki	Rybnickie Służby Komunalne podjęły czynności zmierzające do udostępnienia w istniejącej wyszukiwarce niepelnosprawnik.pl miejsc dostępnych w Rybniku.
1.1.10. przystosowanie lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Rybnika do potrzeb osób niepełnosprawnych	liczba przystosowanych mieszkań i budynków dla osób niepełnosprawnych	na bieżąco	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	<p>Przystosowano 1 mieszkanie.</p> <p>Dodatkowo wykonano 1 podjazd oraz 1 windę dla osoby niepełnosprawnej do budynku mieszkalnego.</p>
1.1.11. likwidacja indywidualnych barier architektonicznych i technicznych (dofinansowanie ze środków PFRON)	liczba zlikwidowanych indywidualnych barier	na bieżąco	Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>50 zlikwidowanych indywidualnych barier.</p> <p>Najczęściej wnioskowano o dofinansowanie adaptacji łazienek do potrzeb niepełnosprawności wnioskodawców oraz dofinansowanie zakupu łóżek z regulacją elektryczną.</p>
1.1.12. konsultowanie planów, programów i innych działań w obszarze przestrzeni, infrastruktury i transportu ze środowiskiem osób niepełnosprawnych (powiadamianie o konsultacjach poprzez <i>miejski system wysyłania wiadomości SMS dla Miasta Rybnika „UM Rybnik SMS”</i>)	liczba konsultowanych dokumentów	na bieżąco	wydziały/biura Urzędu Miasta Rybnika, jednostki organizacyjne	Brak konsultowanych dokumentów.

1.1.13. organizacja konkursu na miejsce najbardziej przyjazne osobom niepełnosprawnym w Mieście	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Promocji, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Ośrodek Pomocy Społecznej	Nie zrealizowano.
---	-----------------------------------	------------	---	-------------------

Cel szczegółowy:

1.2. Likwidacja barier transportowych

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.2.1. zwiększenie liczby linii i autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych oraz sukcesywne instalowanie w autobusach urządzeń ułatwiających osobom niepełnosprawnym bezpieczne i komfortowe przemieszczanie się (różne niepełnosprawności) – <i>określanie takiego wymogu przewoźnikom przystępującym do przetargów</i>	<ul style="list-style-type: none"> liczba dostosowanych środków komunikacji miejskiej, liczba linii obsługiwanych przez przystosowane dla osób niepełnosprawnych autobusy, liczba urządzeń ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z transportu zbiorowego 	do 2020 r.	Zarząd Transportu Zbiorowego	1) łącznie 97 autobusów niskopodłogowych tzn. przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych (wzrost w porównaniu do 2018 roku o 22 autobusy), 2) 40 linii obsługiwanych pojazdami przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych (wzrost w porównaniu do 2018 roku o 18 linii), 3) 77 autobusów wyposażonych w system głosowej zapowiedzi przystanków (wzrost w porównaniu do 2018 roku o 20 autobusów).
1.2.2. dostosowanie <i>Regulaminu przewozu osób, bagażu lub zwierząt w komunikacji miejskiej, organizowanej przez Zarząd Transportu Zbiorowego</i> , w zakresie umożliwiającym korzystanie osobom niepełnosprawnym ze środków komunikacji miejskiej na podstawie legitymacji osoby niepełnosprawnej	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Zarząd Transportu Zbiorowego	Nie zrealizowano.
1.2.3. zakup pojazdów lub ich dostosowanie do przewozu osób z niepełnosprawnościami, w szczególności uczniów niepełnosprawnych	liczba zakupionych/ dostosowanych pojazdów	na bieżąco	placówki oświatowe, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe	ZTZ w Rybniku nie zakupuje pojazdów do przewozu pasażerów. W 2019 r. jeden z przewoźników zakupił 9 nowych pojazdów, ale wprowadzone zostały one w roku 2020.

Cel szczegółowy:

1.3. Likwidacja barier w komunikowaniu się

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.3.1. szkolenia pracowników Urzędu Miasta Rybnika, jednostek organizacyjnych Miasta, instytucji kultury podnoszące wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji z osobami niepełnosprawnymi (różne niepełnosprawności) oraz ich obsługi (m.in. język migowy), a także w zakresie postanowień <i>Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych</i>	liczba przeszkolonych pracowników	na bieżąco	Wydział Kadr, Szkoleń i Płac, jednostki organizacyjne, instytucje kultury	Przeszkolonych zostało 69 pracowników. Przykładowe tematy szkoleń to: 1. „Świat dotyku i dźwięku bez tajemnic”, 2. „Kurs języka migowego”, 3. „NASZA aktywność na +! Promocja funduszy UE na rzecz pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym”, 4. „Dostępność przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami”, 5. „Świat otwarty dla niewidomych, warsztaty z zakresu dostępności przestrzeni i informacji dla niewidomych oraz ich otoczenia”. Ponadto członkowie Zespołu brali udział w szkoleniach doskonalących w zakresie orzekania niepełnosprawności.
1.3.2. szkolenia kierowców środków komunikacji miejskiej z zakresu potrzeb i pomocy osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności – <i>zwrócenie uwagi na godne traktowanie i uwrażliwienie na potrzeby osób niepełnosprawnych m.in. dłuższy postój, pomoc przy wsiadaniu i wysiadaniu z autobusu, umożliwienie korzystania z posiadanych udogodnień</i>	liczba przeszkolonych kierowców	na bieżąco	Zarząd Transportu Zbiorowego	20 przeszkolonych kierowców.
1.3.3. przystosowanie stron internetowych jednostek organizacyjnych do możliwości osób niepełnosprawnych (strony bez barier) – <i>funkcjonalność strony przetestowana przez organizacje pozarządowe</i>	liczba dostosowanych stron internetowych	do 2020 r.	jednostki organizacyjne, instytucje kultury, placówki oświatowe	Dostosowano 3 strony internetowe: Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, Zespołu Szkół Technicznych w Rybniku oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rybniku.
1.3.4. likwidacja indywidualnych barier w komunikowaniu się oraz w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, a także dofinansowania szkoleń w zakresie jego obsługi	liczba zlikwidowanych indywidualnych barier	na bieżąco	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Zlikwidowano 33 indywidualne bariery. Najczęściej wnioskowano o dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, komputerowego z oprogramowaniem logopedycznym oraz elektronicznego (komputerów i smartfonów).

Cel szczegółowy:

1.4. Poprawa wizerunku osoby niepełnosprawnej i przewlekle chorej w świadomości rybniczán

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
-----------	----------	-------------------	------------	-----------------------------------

<p>1.4.1. prowadzenie działań społecznych, w tym kampanii, na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich dyskryminacji</p>	<p>liczba przeprowadzonych działań</p>	<p>na bieżąco</p>	<p>Wydział Polityki Społecznej, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe</p>	<p>Przeprowadzono 10 działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. IV Rybnickie Dni Integracji zorganizowane przez Stowarzyszenie „Oligos”. Do współpracy zaproszono wszystkie szkoły, organizacje i placówki działające na rzecz osób z niepełnosprawnością, a także jednostki organizacyjne, tj. ZGM, MOSiR, oraz lokalnych przedsiębiorców. W imprezie wzięło udział ok. 800 osób. Partnerzy lokalni zaangażowani w działania to 44 firmy/ organizacje; 2. spotkania młodzieży z rybnickich placówek oświatowych z niepełnosprawnymi podopiecznymi Stowarzyszenia „Oligos” (wspólne pieczenie chleba, robienie witraży i doświadczeń fizycznych); 3. udział Przedszkola nr 22 w Rybniku w akcji telewizji Lifetime „Linia prosta-Jestem 21”; 4. udział placówek oświatowych w Światowym Dniu Zespołu Downa; 5. realizacja przez PSONI w Rybniku projektu pn.: Wyklucze Nie (cykl szkoleń dla rodziców i opiekunów podnoszących wiedzę na temat autyzmu, seksualności osób z niepełnosprawnościami, wychowania dziecka niepełnosprawnego); 6. udział członków PSONI w Rybniku w wydarzeniu: Rajd Bez Barrier; 7. kampania w Radio 90 namawiająca do uczestnictwa w grupach wsparcia dla osób będących w kryzysie psychicznym i dla członków rodzin chorujących psychicznie; 8. opracowanie przez Stowarzyszenie na Rzecz Psychoprophylaktyki i Promocji Zdrowia Psychicznego Validus broszury informacyjnej o najczęściej występujących zaburzeniach i chorobach psychicznych wraz z wykazem miejsc gdzie można uzyskać nieodpłatną pomoc na terenie Rybnika, 9. spotkanie z ekspertem Urzędu Skarbowego dedykowane osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom na temat przysługujących ulg i e-PIT, 10. prezentacja prac uczestników WTZ w siedzibie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności połączona z kiermaszem.
--	--	-------------------	--	--

1.4.2. współpraca z mediami ukierunkowana na tworzenie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych	liczba zdarzeń nagłośnionych w mediach	na bieżąco	Wydział Promocji, Biuro Prasowe	16 nagłośnionych zdarzeń. Współpraca z mediami ukierunkowana na tworzenie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.
1.4.3. realizacja działań kształtujących właściwy stosunek do osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań, • liczba uczniów objętych działaniami 	na bieżąco	placówki oświatowe	<p>Podjęto 128 działań. 4.583 uczniów objęto działaniami.</p> <p>W ramach działań realizowano między innymi programy wychowawcze, czytano bajki profilaktyczne i terapeutyczne, przeprowadzono pogadanki i lekcje wychowawcze, prelekcje filmów, warsztaty i rozmowy indywidualne z uczniami, organizowano konkursy, zawody sportowe i kibicowanie podczas zawodów, apele, przedstawienia teatralne, lekcje tolerancji, dni integracji, warsztaty artystyczne, wycieczki, akcje charytatywne, zbiórki nakrętek, a także włączano dzieci z niepełnosprawnościami do życia w grupie i zapraszano osoby niepełnosprawne do placówek.</p> <p>Wiele placówek brało udział w Rybnickich Dniach Integracji, Rybnickich Dniach Promocji Zdrowia, Dniach Zdrowia Psychicznego oraz programie „Z matematyką na Ty”. Organizowano w placówkach Dzień Zespołu Downa czy Dzień Autyzmu. Włączano się w akcję „czytamy dzieciom”, Mój przyjaciel MIŚ dla dzieci z oddziału onkologicznego w Rybniku oraz zbiórkę na pomoc dla Martynki Kaczmarczyk chorej na neuroblastomę.</p>

Cel szczegółowy:

1.5. Promowanie wolontariatu

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.5.1. upowszechnianie wolontariatu, ukierunkowanego na pomoc osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym i ich rodzinom/opiekunom, a także angażowanie osób niepełnosprawnych jako wolontariuszy	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wspartych działań, • liczba wspartych osób, • liczba wolontariuszy, w tym osób niepełnosprawnych 	na bieżąco	Wydział Polityki Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	<p>Wsparto 75 działań i 62 osoby. 734 wolontariuszy, w tym 17 osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wolontariusze angażowali się głównie w:</p> <p>1. akcję „Mali wspaniali”, „Poła Nadziei”, „Święty Mikołaj z polskimi dziećmi mieszkającymi na kresach”, „Czapka Św. Mikołaja”, „Paczka dla seniora”, „Środki czystości dla DPS”, „Ile waży Św. Mikołaj”, „Świąteczna Paczka Radości”, „Góra grosza”, WOŚP, „Szlachetna Paczka”, „czytamy dzieciom bajki” (wsparcie dla chorych dzieci leczonych w oddziale</p>

				<p>pediatrycznym w Rybniku),</p> <p>2. zbórkę nakrętek, surowców wtórnych na rehabilitację dziecka z niepełnosprawnością, darów dla Stowarzyszenia „Oligos” (materiały do prac plastyczno-artystycznych), książek dla rybnickich szpitali dla fundacji Pomocna Dłoń po wypadku „podaruj książkę osobom poszkodowanym w wypadkach – oni spędzają święta w szpitalu”, dla potrzebującej rodziny, której niepełnoletnia córka była w ciąży na zakup wyprawki dla maluszka (wózek, śpiwór, ubranka, śpiworek, środki czystości, pieluchy, ubranka itp.), zniczy, pluszaków, ręcznie robionych ozdób bożonarodzeniowych, karmy i kocy dla zwierząt z rybnickiego schroniska,</p> <p>3. stały wolontariat w rodzinach zastępczych,</p> <p>4. współpracę z Domem Senior+ (przedstawienie z okazji dnia babci i dziadka, odwiedziny kolędowe, spotkanie wielkanocne),</p> <p>5. kiermasz ozdób świątecznych jako pomoc współfinansowania protezy dla ucznia,</p> <p>6. sprzedaż zniczy, wykonywanie kartek świątecznych na rzecz hospicjum w Żorach,</p> <p>7. pomoc w organizowaniu wigilii dla osób chorych i starszych,</p> <p>8. kwesta na rzecz schroniska św. Brata Alberta,</p> <p>9. kiermasz charytatywny z którego dochód przeznaczono na rehabilitację ucznia z Rybnika,</p> <p>10. pomoc przy prowadzeniu zajęć z lekkoatletyki w Bushido w Rybniku,</p> <p>11. charytatywny bal karnawałowy,</p> <p>12. Kiermasz Ciasta z przeznaczeniem na Fundację SiePomaga dla p. Przemysława, który walczy z chorobą nowotworową,</p> <p>13. kiermasz pluszaków ręcznie robionych z przeznaczeniem na budowę hospicjum w Rybniku.</p>
--	--	--	--	---

Cel szczegółowy:

1.6. Zwiększenie świadomości osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych o przysługujących im uprawnieniach i formach pomocy oraz wspieranie ich usamodzielniania

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.6.1. organizacja m.in. szkoleń, zajęć, konferencji, grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych działań, liczba wspartych osób 	na bieżąco	jednostki organizacyjne, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	<p>Przeprowadzono 109 działań, wsparto 2.013 osób.</p> <p>Najważniejsze działania to:</p> <ol style="list-style-type: none"> grupa wsparcia dla rodziców dzieci chorych na cukrzycę w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece

				<p>Publicznej im. Konstantego Prusa w Rybniku,</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. punkt obsługi dla osób niepełnosprawnych podczas targów dla bezrobotnych i poszukujących pracy, 3. punkt wsparcia osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, 4. szkolenia zawodowe, 5. spotkanie z ekspertem Urzędu Skarbowego dedykowane osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom na temat przysługujących ulg i e-PIT, 6. psychoterapia indywidualna dla amatek, 7. warsztaty wyjazdowe psychologiczne z elementami metody Simontona dla amatek, 8. szkolenia i prelekcje (prezentacje gorsetów, protez, zapobieganie obrzękowi górnej kończyny, zdrowe kosmetyki), 9. konferencja z onkologiem (dr Kabut), 10. konferencja naukowa pt.: „Ciało i umysł. Interdyscyplinarne podejście wobec zaburzeń psychosomatycznych”, 11. konferencje i spotkania z osobami niepełnosprawnymi nt. projektu „Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy”, 12. zajęcia terapeutyczne i psychoedukacja, 13. trening umiejętności spędzania czasu wolnego, 14. relaksacja, 15. kinezyterapia, 16. trening higieniczny z autokreacją, 17. trening kulinarno – budżetowy, 18. ergoterapia, 19. grupa wsparcia dla osób będących w kryzysie emocjonalnym, 20. grupa wsparcia dla członków rodzin osób będących w kryzysie.
--	--	--	--	--

Cel szczegółowy:

1.7. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kultury, sportu, rekreacji i turystyki

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.7.1. wspieranie działalności artystycznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	liczba wspartych działań	na bieżąco	Wydział Kultury, instytucje kultury, Wydział Polityki Społecznej, organizacje	<p>Wsparto 15 działań.</p> <p>Najważniejsze działania to:</p> <p>1) Działalność koła fotograficznego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną przy Zespole</p>

			pozarządowe	<p>Edukacyjno - Artystycznym Przygoda w Rybniku.</p> <p>2) Występ zespołu Baj ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rybniku podczas XVI Przeglądu Teatrów Dziecięcych „Scenka”.</p> <p>3) Udział uczestników i pracowników WTZ nr 2 „Latarnia” w Rybnickich Dniach Promocji Zdrowia.</p> <p>4) Niewiadomskie Środy Dziecięce „Morskie opowieści” prowadzenie w WTZ nr 2.</p> <p>5) „Hoym walczy dla Maxa” współorganizacja koncertu dla Maxa chłopca chorego na Niemann-Pica typu C.</p> <p>6) Współorganizacja wernisażu fotografii „w świetle latarni” z WTZ nr 2.</p> <p>7) Działalność zespołu teatralno-muzycznego „Baj”.</p> <p>8) Warsztaty z zakresu teatru ruchu i improwizacji.</p> <p>9) Warsztaty ceramiki dla osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie z Zespołu Szkół nr 6 w Rybniku oraz ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego - Szkoła Podstawowa Nr 7.</p> <p>10) Spotkania w Klubie Seniora+ z artystami i twórcami niepełnosprawnymi takimi jak: Tomasz Kabis (iluzjonista), czy Hanna Pasterny (autorka książek).</p> <p>11) Występy artystyczne przedstawicieli placówek biorących udział w IV Rybnickich Dniach Integracji.</p>
1.7.2. organizowanie seansów filmowych i spektakli teatralnych z napisami dla osób niesłyszących i audiodeskrypcją dla osób niewidomych – <i>przetestowanie tego pomysłu (liczba osób zainteresowanych)</i>	liczba zorganizowanych seansów i spektakli	na bieżąco	instytucje kultury	Nie zrealizowano.
1.7.3. wspieranie szkolenia sportowego osób niepełnosprawnych	liczba wspartych inicjatyw	na bieżąco	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe	<p>Wsparto 34 inicjatywy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. organizacja marszy nordic walking podczas wyjazdowych warsztatów w Brennej, 2. wyjście w góry podczas kilkudniowej wycieczki do Murzasichle, 3. 22 regionalne turnieje i mityngi organizowane przez Olimpiady Specjalne Polska-Śląskie, 4. letni obóz sportowy w Czaplinku, 5. zimowy obóz sportowy Istebna, 6. Integracyjny spływ kajakowy, 7. Rybnicki Bowlingowy Turniej Drużyn Integracyjnych, 8. II Drużynowy turniej Bowlingowy Olimpiad Specjalnych. <p>Ponadto udzielono dotacji w 2019 r. w obszarze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na wspieranie szkolenia sportowego osób niepełnosprawnych na:</p>

				<ol style="list-style-type: none"> 1. szkolenie sportowe osób z niepełnosprawnością intelektualną, 2. XXVII Śląski Mityng Pływacki Olimpiad Specjalnych, 3. II Drużynowy Turniej Bowlingowy Olimpiad Specjalnych, 4. działalność całoroczna Śląskiego Klubu Sportowego Nieśłyszących, 5. udział zawodnika z Rybnika w Mistrzostwach Europy w pływaniu osób z zespołem Downa.
<p>1.7.4. organizacja przedsięwzięć zwiększających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w tym organizacja Dnia/Dni Osób Niepełnosprawnych, Rybnickich Dni Integracji</p>	<p>liczba zorganizowanych przedsięwzięć</p>	<p>na bieżąco</p>	<p>Wydział Kultury, instytucje kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, placówki oświatowe, pozostałe jednostki organizacyjne, Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe</p>	<p>Zrealizowano 140 przedsięwzięć.</p> <p>Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku zorganizował prezentację prac uczestników WTZ w swojej siedzibie połączoną ze sprzedażą oraz promował projekt „Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy”.</p> <p>Środowiskowy Dom Samopomocy „Cogito Noster” w Rybniku był współorganizatorem konferencji naukowej pt.: „Ciało i umysł. Interdyscyplinarne podejście wobec zaburzeń psychosomatycznych”.</p> <p>Stowarzyszenie „Oligos” było głównym organizatorem IV Rybnickich Dni Integracji oraz inicjatorem powstania Jadłodzielni w Rybniku.</p> <p>Stowarzyszenia Amazonki „ODNOWA” w Rybniku zorganizowało wycieczki do Wrocławia, Brennej, Murzasichle, Zakopanego, KWK Guido, piknik w Rudach Kozielskich oraz wyjazd do teatru w Cieszynie, Chorzowie i Bytomiu.</p> <p>Ponadto, rybnickie placówki oświatowe brały udział m.in. w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dniu Integracji, 2. Dniu Zdrowia, 3. Dniu Zespołu Downa, 4. IV Rybnickich Dniach Integracji, 5. Dniach Rybnika, 6. Autyzm – wystarczy zrozumieć, 7. Otwarcie Jadłodzielni w Rybniku, 8. Dniu Życzliwości, 9. Dniu Tolerancji, 10. Dniu Osób Niepełnosprawnych, 11. zawodach sportowych,

				12. konkursach, 13. szkoleniach, 14. apelach, 15. konferencjach, 16. audycjach radiowych, 17. kolędowaniu.
--	--	--	--	---

Cel szczegółowy:

1.8. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.8.1. świadczenie usług opiekuńczych, pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych osobom niepełnosprawnym	liczba świadczonych usług	na bieżąco	Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny, organizacje pozarządowe	<p>Świadczone 530 usług.</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt „System wsparcia rybnickich seniorów” w ramach RPO WSL 2014-2020, w ramach którego realizowane są usługi sąsiedzkie i opiekuńcze – w 2019 r. objęto wsparciem łącznie 47 osób. Ponadto Ośrodek świadczył usługi dla 144 osób niepełnosprawnych, tj.: rehabilitacyjne dla 39 osób, pielęgnacyjne dla 22 osób i podstawowe dla 107 osób.</p> <p>Stowarzyszenie na rzecz wspomagania osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia „Razem” organizowało dwutygodniowy turnus rehabilitacyjny dla 23 osób niepełnosprawnych z Rybnika.</p> <p>Stowarzyszenie Amazonek Odnowa organizowało: rehabilitację fizyczną na basenie (39 zajęć dla 25 amazecek), rehabilitację na sali relaksu (78 zajęć dla 25 amazecek) oraz masaże limfatyczne górnej kończyny (110 zabiegów dla 11 amazecek).</p> <p>Fundacja Puls-Med Blisko Ciebie realizowała projekt pn.: Aktywni bez barier, mający na celu aktywizację 20 osób niepełnosprawnych ruchowo z powodu schorzeń neurologicznych.</p> <p>W Przedszkolu nr 7 w Rybniku zgodnie z przyjętą procedurą podaje się lek dziecku przewlekle choremu.</p> <p>Fundacja Superfundacja prowadziła zajęcia rehabilitacyjne (aquaterapia/rehabilitacja w wodzie) dla 43 osób z niepełnosprawnością z terenu Miasta Rybnika.</p>

				Fundacja otrzymała także środki na leczenie onkologiczne Tomasza Kabisa.
1.8.2. wypracowanie modelu środowiskowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny, Miejski Dom Pomocy Społecznej, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, organizacje pozarządowe	Zrealizowano. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku organizował cykliczne spotkania z ekspertami instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, np. z Krajowej Informacji Skarbowej Urzędu Skarbowego w Rybniku umożliwiające osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom pozyskanie informacji nt. przysługujących ulg.
1.8.3. zapewnienie rehabilitacji społecznej osobom niepełnosprawnym w środowiskowych domach samopomocy	liczba wspartych osób	na bieżąco	Wydział Polityki Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy „Cogito Noster”, organizacje pozarządowe	Wsparto 107 osób. Środowiskowy Dom Samopomocy „Cogito Noster” prowadził oddziaływania w zakresie rehabilitacji społecznej wobec 54 osób. Z usług wsparcia świadczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy przy ul. Karłowicza 48 skorzystały 53 osoby.
1.8.4. prowadzenie rehabilitacji psychiatrycznej oraz udzielanie wsparcia psychologicznego osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych, pojawiających się w związku z niepełnosprawnością lub chorobą	liczba wspartych osób	na bieżąco	Środowiskowy Dom Samopomocy „Cogito Noster”, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Wsparto 453 osoby. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii udzielił wsparcia 64 osobom. Zespół Psychiatrii Środowiskowej przeprowadził 340 wizyt o charakterze terapeutyczno-edukacyjnym lub interwencyjnym wobec osób z zaburzeniami psychicznymi oraz członków ich rodzin. Zespół podjął również działania terapeutyczne, w tym interwencyjne wobec 49 nowych klientów.
1.8.5. wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji społecznej poprzez udzielanie dofinansowań ze środków PFRON	liczba wspartych osób	na bieżąco	Ośrodek Pomocy Społecznej	Wsparciem objęto 738 osób. Najczęściej udzielano wsparcia na: 1. zaopatrzenie ortopedyczne (zakup pieluchomajtek, aparatów słuchowych i protez), 2. sprzęt rehabilitacyjny,

				<p>3. turnusy rehabilitacyjne,</p> <p>4. likwidację barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się),</p> <p>5. działalność dwóch Warsztatów Terapii Zajęciowej.</p> <p>Na realizację zadania z zakresu zlecania zadań organizacjom pozarządowym zawarto 1 umowę.</p> <p>Ponadto realizowano program „Aktywny Samorząd”, w ramach którego podpisano 72 umowy.</p>
1.8.6. świadczenie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowano/ nie zrealizowano, liczba wspartych osób 	do 2020 r.	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	<p>Zrealizowano. Wsparcia udzielono 38 osobom.</p> <p>W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 12 w Rybniku zatrudniono 2 osoby na stanowisku pomoc nauczyciela dzieciom z zespołem Aspergera.</p> <p>Stowarzyszenie „Oligos” świadczyło usługi asystenckie w ilości 3587 godzin dla 36 osób przez 6 asystentów.</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał środki w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w ramach Funduszu Solidarnościowego. Wsparcie w postaci asystenta osobistego dla 40 osób niepełnosprawnych udzielane będzie w roku 2020.</p>
1.8.7. podejmowanie działań na rzecz osób autystycznych	<ul style="list-style-type: none"> liczba podjętych działań, liczba wspartych osób 	na bieżąco	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	<p>Podjęto 5 działania.</p> <p>Rezultaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> przeszkolenie szkolenia nauczycieli z tematu „Praca z dzieckiem autystycznym”, dostosowanie warunków i form pomocy dla dzieci niepełnosprawnych, wyrównywanie deficytów rozwojowych przed rozpoczęciem edukacji szkolnej, nabywanie kompetencji społecznych poprzez udział w terapii grupowej Trening Umiejętności Społecznych, zajęcia dla osób ze spektrum autyzmu w Środowiskowym Domu Samopomocy przy ul. Karłowicza 48.

Cel szczegółowy:

1.9. Stwarzanie warunków do samodzielnego i niezależnego życia osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych poprzez wspieranie mieszkalnictwa

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
-----------	----------	-------------------	------------	-----------------------------------

1.9.1. opracowanie standardów usług mieszkalnictwa wspomagane	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Nie zrealizowano.
1.9.2. utworzenie mieszkań wspomaganych w ramach mieszkaniowego zasobu Miasta	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Zrealizowano. <ol style="list-style-type: none"> Przekazano lokal do Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku z przeznaczeniem na mieszkanie chronione wspomagane dla bezdomnych kobiet z dziećmi w ramach projektu „Alternatywa II”. Uruchomiono mieszkanie dla Środowiskowego Domu Samopomocy „Cogito Noster” w Rybniku, na rzecz 6 osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Wyremontowano dwa mieszkania chronione treningowe dla osób z niepełnosprawnością intelektualną na łącznie 8 osób. Realizowany jest projekt „Rybnickie mieszkania ze wsparciem” w ramach RPO WSL 2014-2020 w ramach którego udzielane będzie w latach 2020-2021 wsparcie w w/w mieszkaniach.

Cel szczegółowy:

1.10. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin/opiekunów

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.10.1. opracowanie i wdrożenie systemu wymiany informacji na temat osób niepełnosprawnych i ich rodzin, pomiędzy jednostkami organizacyjnymi i organizacjami pozarządowymi – <i>budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej (partnerstwo międzyinstytucjonalne i międzysektorowe) poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego</i>	zrealizowano/ nie zrealizowano	na bieżąco	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, pozostałe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe	Zrealizowano. <p>W dniu 4 grudnia br. odbyło się uroczyste zawiązanie Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego w ramach projektu KOOPERACJE 3D - model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin.</p> <p>Oprócz przyjęcia regulaminu Partnerstwa nastąpiło oficjalne podpisanie deklaracji przystąpienia do współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych. Celem partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego w Rybniku jest kompleksowe zaspokajanie potrzeb seniorów i ich rodzin (w tym również osób niepełnosprawnych).</p>

Cel szczegółowy:

1.11. Wspieranie otoczenia osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
1.11.1. utworzenie hostelu dla osób niepełnosprawnych (doraźna opieka na zasadach pogotowia sytuacyjnego)	zrealizowano/ nie zrealizowano	do 2020 r.	organizacje pozarządowe	Zrealizowano. Stowarzyszenie „Oligos” utworzyło 6 miejsc całodobowej krótkoterminowej opieki nad osobami z niepełnosprawnością i zależnymi. Ponadto Stowarzyszenie w 2020 roku rozpoczyna projekt mieszkań wspieranych, w których ma być pokój na zasadach pogotowia sytuacyjnego.
1.11.2. podejmowanie działań wspierających otoczenie osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	liczba podjętych działań	na bieżąco	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe	Podjęto 6 działań . Projekt Rybnicka Akademia Rodziny oferuje usługi w zakresie wsparcia rodziny. Prowadzenie przez Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS na zlecenie fundacji Ostoja punktu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Stowarzyszenie na rzecz wspomagania osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia „Razem” przeprowadziło warsztaty wspierania zdrowia i procesu zdrowienia dla 8 osób. Podnosząc poziom jakości życia w chorobie oraz nauczanie się radzenia sobie ze stresem związanym z chorobą i leczeniem. Stowarzyszenie „Oligos” prowadzi Klub Rodzica. Opiekunowie osób z niepełnosprawnością mają możliwość spędzenia czasu i porozmawiania o problemach. Stowarzyszenie na rzecz psychoprofilaktyki i promocji zdrowia psychicznego VALIDUS w ramach działań wspierających otoczenie osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych zrealizowało 16 spotkań grup wsparcia dla członków rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował „Pakiet Opieki Wytchnieniowej” w ramach programu osłonowego „Pakiet opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób zależnych” w związku z uchwałą Rady Miasta Rybnika w sprawie przyjęcia Programu osłonowego w zakresie wsparcia dla opiekunów osób zależnych w Mieście Rybniku na lata 2019-2021 pt.

				„Pakiet opieki wytchnieniowej”. Objęto wsparciem 10 osób.
1.11.3. udostępnianie organizacjom pozarządowym, działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, na preferencyjnych warunkach, lokali wchodzących w skład zasobu Miasta Rybnika	liczba udostępnionych lokali	na bieżąco	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, pozostałe jednostki organizacyjne, instytucje kultury	<p>Udostępniono 6 lokali.</p> <p>Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Rybniku udostępnił 4 lokale:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Stowarzyszeniu Amazonek „ODNOWA” w Rybniku, 2) Rybnickiemu Stowarzyszeniu „Diabetyków” w Rybniku, 3) Śląskiemu Klubowi Sportowemu Niesłyszących w Rybniku, 4) Stowarzyszeniu Centrum Pomocy – Niemedyczne Hospicjum Domowe im. Św. Ojca Rafała Kalinowskiego w Rybniku. <p>Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Konstantego Prusa w Rybniku udostępnia lokal dla Stowarzyszenia „Za wcześnie” oraz współpracuje przy organizacji Rybnickiego Dnia Wcześniaka.</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii udostępnia lokal dla Polskiego Związku Osób Niewidomych Okręg Śląski.</p>

Cel główny 2

Wyrównanie szans edukacyjnych niepełnosprawnych dzieci i młodzieży

Cel szczegółowy:

2.1. Wsparcie procesu edukacyjnego niepełnosprawnych dzieci i młodzieży

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
2.1.1. realizacja wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci	liczba dzieci objętych procesem wczesnego wspomaganie rozwoju	na bieżąco	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	159 dzieci objęte zostało procesem wczesnego wspomaganie rozwoju.
2.1.2. udzielanie pomocy specjalistycznej niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży	liczba wspartych osób	na bieżąco	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	<p>866 wspartych osób.</p> <p>Wydano następujące orzeczenia dotyczące dzieci:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osoby niesłyszące, słabosłyszące – 20, 2. osoby niewidome, słabowidzące – 29, 3. niepełnosprawność intelektualna lekka – 100,

				<p>4. niepełnosprawność intelektualna umiarkowana / znaczna – 71,</p> <p>5. niepełnosprawność głęboka – 7,</p> <p>6. niepełnosprawność ruchowa w tym afazja – 141,</p> <p>7. autyzm, zespół Aspergera – 141,</p> <p>8. niepełnosprawność sprzężona – 85,</p> <p>9. wczesne wspomaganie rozwoju – 158,</p> <p>10. dzieci przewlekłe chore – 114.</p>
<p>2.1.3. udzielanie wsparcia kadrze pedagogicznej pracującej z niepełnosprawnymi uczniami w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych</p>	<p>liczba wspartych osób</p>	<p>na bieżąco</p>	<p>placówki oświatowe</p>	<p>Wsparcia udzielono 408 nauczycielom.</p> <p>Szkolenia, konferencje, kursy, dofinansowania studiów podyplomowych oraz warsztaty dla nauczycieli dotyczyły m.in.: nauczania, opieki i rozwoju uczniów niepełnosprawnych, diagnozy i terapii pedagogicznej, wzbogacenia metod pracy, masażu terapeutycznego, budowania mapy ciała, stymulacji propriocepcji, nadmierne ślinienie – techniki terapeutyczne, trening jedzenia, podstawy programu TEACCH, seksualność osób z niepełnosprawnościami, pedagogiki specjalnej, integracji sensomotorycznej, pracy z dzieckiem autystycznym i z zespołem Aspergera, afazją ruchową, pracy z uczniem w klasie integracyjnej, wspomaganie przez nauczyciela ucznia z dysfunkcjami.</p> <p>Rezultatem ww. wsparcia było:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. podniesienie kwalifikacji i jakości pracy dydaktycznej, opiekuńczej, wychowawczej z niepełnosprawnymi uczniami, 2. poszerzenie oferty edukacyjnej placówki oświatowej, 3. wdrażanie najnowszych metod i form pracy, 4. monitorowanie i organizowanie zajęć dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychoedukacyjnych.

<p>2.1.4. wspieranie rodziców niepełnosprawnych dzieci w zakresie działalności edukacyjnej (np. szkolenia, konferencje, grupy wsparcia, porady indywidualne)</p>	<p>liczba wspartych rodziców</p>	<p>na bieżąco</p>	<p>Wydział Edukacji, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna</p>	<p>Wsparcia udzielono 267 rodzicom.</p> <p>Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna udzieliła wsparcia 44 rodzicom poprzez organizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkoły dla rodziców – 32, - warsztatów dla rodziców dzieci z ADHD – 12. <p>W rezultacie rodzice poszerzyli kompetencje wychowawcze i wiedzę na temat funkcjonowania i potrzeb dzieci niepełnosprawnych.</p> <p>Placówki oświatowe udzieliły wsparcia rodzicom poprzez: poradnictwo pedagogiczne, prelekcje psychologa i innych specjalistów, współpracę z instytucjami wspomagającymi rodzinę, konsultacje i rozmowy/porady indywidualne, proponowanie oraz zachęcanie rodzica do podjęcia działań zmierzających do realizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, udzielanie porad w zakresie wyboru dalszego etapu kształcenia dziecka, informowanie o placówkach integracyjnych i specjalnych, kierowanie do odpowiednich specjalistów, lekarzy i na dodatkowe badania do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, poradnictwo w zakresie postępowania z dziećmi w przypadku pojawiających się problemów, rozmowy z wychowawcą i pedagogiem szkolnym, organizowanie szkoły dla rodziców i zajęć otwartych dla rodziców klas pierwszych, konsultacje i porady dla rodziców uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, doradztwo zawodowe, rozmowy dotyczące realizacji obowiązku szkolnego w domu ucznia (nauczanie indywidualne), wyboru szkoły i zawodu, zmiany systemu kształcenia, porady o pomocy materialnej udzielanej przez instytucje wspierające.</p>
---	----------------------------------	-------------------	--	---

Cel szczegółowy:

2.2. Tworzenie warunków wyrównujących szanse edukacyjne niepełnosprawnych dzieci i młodzieży

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
<p>2.2.1. doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne, sprzęt i urządzenia poprawiające codzienne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych oraz usprawniające proces dydaktyczny uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p>	<p>liczba doposażonych placówek oświatowych</p>	<p>na bieżąco</p>	<p>placówki oświatowe</p>	<p>Doposażono 28 placówki oświatowe.</p> <p>Rybnickie placówki oświatowe na bieżąco są doposażane w pomoce umożliwiające pracę z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w książki, pomoce dydaktyczne, urządzenia informatyczne, lupy, kąciki sensoryczne, namioty</p>

				wyciszające dla dzieci z autyzmem, pionizator do sali rehabilitacji, Crocodile do terapii uczniów z aufazją ruchową, beczkę, tunel i zjeżdżalnię rolkową Climb, lalki terapeutyczne do terapii dzieci autystycznych, środki audiowizualne, meble zgodnie z potrzebami uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do danej placówki).
2.2.2. organizacja zajęć rewalidacyjnych, rehabilitacyjnych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych zajęć, • liczba wspartych osób 	na bieżąco	placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	<p>Zorganizowano 353 zajęcia. Wsparto 390 osób.</p> <p>Pomoc udzielana była m.in. w zakresie logopedii, socjoterapii, zajęć korygująco-usprawniających, bajkoterapii, gimnastyki korekcyjnej, terapii ręki, terapii rozwijających umiejętności społeczne, surdopedagogiki, tyflopedagogiki, biofeedback, zajęcia prowadzone metodą Tomatisa, arteterapii, hipoterapii, muzykoterapii, terapia metodą Weroniki Sherborne, koncepcja metodą Hallwicka. Uczniowie mogli korzystać również z dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz kółek przedmiotowych. W wielu placówkach organizowano zajęcia rewalidacyjne.</p> <p>Ponadto Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Konstantego Prusa w Rybniku organizowała spotkania literacko plastyczne z elementami biblioterapii dla uczniów.</p> <p>Zespół Edukacyjno-Artystyczny Przygoda w Rybniku organizował zajęcia fotograficzne dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Umożliwiał udział dzieci z ADHD, Aspergerem, z niedosłuchem, niedowidzących i porażeniem mózgowym w zajęciach w placówce (taneczne, muzyczne i plastyczne) oraz w konkursach, koncertach i wyjazdach na festiwale.</p> <p>Fundacja Superfundacja prowadziła zajęcia rehabilitacyjne (aquaterapia/rehabilitacja w wodzie) dla 43 osób, w tym dzieci z niepełnosprawnością.</p> <p>Stowarzyszenie „Oligos” prowadziło zajęcia rewalidacyjne w Szkole Życia dla 10 uczniów z niepełnosprawnością.</p>
2.2.3. realizacja projektów edukacyjnych, uwzględniających specjalne potrzeby dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> • liczba projektów, • wysokość pozyskanych środków, • liczba wspartych osób 	na bieżąco	Wydział Edukacji, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	<p>Zrealizowano 2 projekty. Pozyskano 602.166,66 zł.</p> <p>Wydział Edukacji realizował projekt “Edukacja-Rozwój-Wsparcie” w ramach Osi priorytetowej XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego działanie: 11.1. Celem projektu było wyrównywanie szans</p>

				<p>edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami w tym w Przedszkolu nr 25, w Przedszkolu Specjalnym nr 48 w SOSW i Przedszkolu nr 49 w SZSP, w Przedszkolach z Oddziałami Integracyjnymi nr 17 oraz nr 39 w Rybniku zwiększając ich udział w specjalistycznych terapiach, zajęciach usprawniających i ułatwiających komunikację oraz wyrównanie szans edukacyjnych dzieci w zakresie niwelowania dysfunkcji oraz rozwijania kompetencji społecznych poprzez udział w aktywnościach korekcyjno-kompensacyjnych poszerzających standardową ofertę edukacyjną w przedszkolach. Ponadto projekt zakładał wzbogacenie i uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej o dodatkowe specjalistyczne wyposażenie dydaktyczne w przedszkolach. Okres realizacji 1 września 2018 r. - 31 sierpnia 2019 r. Wartość projektu 512 166,66 zł.</p> <p>Jeden uczeń niepełnosprawny Szkoły Podstawowej nr 35 im. Ks. Franciszka Blachnickiego brał udział w projekcie realizowanym przez POWER pod nazwą „Faces. Niezbędnik kompetentnego nastolatka”. Kwota przekazanych środków 90 tys. zł.</p> <p>Ponadto wiele placówek oświatowych brało udział w projekcie "Z matematyką na Ty".</p>
2.2.4. prowadzenie kampanii społecznych i innych działań promujących ideę edukacji włączającej	liczba przeprowadzonych kampanii i innych działań	na bieżąco	Wydział Edukacji, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe	<p>Przeprowadzono 5 działań.</p> <p>W rybnickich placówkach oświatowych prowadzone były systematycznie zajęcia z zakresu edukacji włączającej. Odbывało się to poprzez m.in. zbiórki plastikowych nakrętek czy pogadanki w ramach lekcji wychowawczych, prelekcje, prezentacje filmów edukacyjnych, a także udział w imprezach integracyjnych organizowanych na terenie miasta.</p>

Cel główny 3
Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy:

3.1. Zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
3.1.1. organizacja warsztatów, szkoleń i konkursów aktywizujących oraz motywujących osoby niepełnosprawne do podjęcia zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych warsztatów, szkoleń i konkursów, • liczba wspartych osób 	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	<p>Wsparto 36 osób. Przeprowadzono 12 warsztatów, szkoleń i kursów.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy prowadził zajęcia warsztatowe z zakresu poradnictwa grupowego. Zrealizowane tematy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Od rozmowy kwalifikacyjnej do zatrudnienia”, 2. Poznanie własnych możliwości drogą do kariery zawodowej, 3. Jak odnaleźć się na rynku pracy?, 4. Planowanie własnej kariery zawodowej, 5. Możliwości rozwoju zawodowego oferowanego przez PUP dla osób zarejestrowanych drogą do aktywności zawodowej, 6. Beztresowa rozmowa kwalifikacyjna, 7. Zasady skutecznego przygotowania w praktyce, 8. Jak zwiększyć swoje szanse na pracę, 9. Warsztaty dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, 10. „Twoja aktywność szansą na sukces zawodowy”, 11. „Autoprezentacja, czyli jak zrobić dobre wrażenie na pracodawcy”, 12. „Czas na zmianę. Zarządzanie wizerunkiem pracownika 50+”.
3.1.2. organizacja targów pracy i giełd pracy dla osób niepełnosprawnych (pomoc w rekrutacji)	liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w targach pracy i giełdach pracy	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy	<p>160 osób niepełnosprawnych uczestniczących w targach pracy i giełdach pracy</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy zorganizował:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Targi pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy – udział ok. 100 osób, 2) Jarmark Sezonowych Ofert Pracy, 3) Warsztaty dla Osób z niepełnosprawnościami - udział ok. 40 osób, 4) 9 giełd pracy w siedzibie urzędu - udział ok. 20 osób.
3.1.3. organizacja szkoleń (indywidualnych i grupowych), mających na celu podniesienie, uzupełnienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych	liczba wspartych osób	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	<p>Wsparto 9 osób.</p> <p>Tematyka szkolenia: kelner, perfekcyjny konsultant ślubny, kurs dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji, spawacz metodą mag, obsługa komputera ECDL,</p>

				uprawnienia URE.
3.1.4. poradnictwo zawodowe realizowane przez doradców zawodowych oraz wsparcie udzielane przez trenerów pracy (działania doradcze, mające na celu pomocy w planowaniu kariery zawodowej i lepszym przygotowaniu do szukania i utrzymania pracy)	liczba wspartych osób	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	Wsparto 171 osób z zakresu poradnictwa zawodowego.
3.1.5. prowadzenie działań, mających na celu zmianę postrzegania przez osoby niepełnosprawne swoich możliwości oraz szans na podjęcie zatrudnienia, a tym samym wpływających na wzrost ich samooceny	liczba wspartych osób	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	Wsparto 248 osób. Prowadzono: 1. zajęcia warsztatowe z poradnictwa grupowego 36 osób, 2. poradnictwo zawodowe indywidualne dla 87 osób, 3. informacja zawodowa indywidualna 84 osoby 4. szkolenia zawodowe 9 osób. W ramach projektu „Alternatywa II” z RPO WSL 2014-2020 realizowany jest program Integracji społeczno- zawodowej „Jesteśmy Razem” – 32 osoby objęte wsparciem.
3.1.6. udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym zamierzającym podjąć działalność gospodarczą	liczba wspartych osób	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy	Wsparto 4 osoby. W tym 3 osoby ze środków Funduszu Pracy, 1 osoba ze środków PFRON.
3.1.7. prowadzenie działań, mających na celu zmianę postaw pracodawców wobec zatrudniania osób z różnymi niepełnosprawnościami (m.in. wizyty monitorująco-informacyjne wśród pracodawców)	liczba pracodawców objętych działaniami	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	Przeprowadzono 566 wizyt u pracodawców, w celu promocji usług urzędu w zakresie rekrutacji pracowników oraz możliwości skorzystania ze staży, prac interwencyjnych, doposażenie miejsc pracy, szkoleń.
3.1.8. wspieranie pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych miejsc pracy, • liczba wspartych pracodawców 	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy	Realizowano 77 ofert dla osób niepełnosprawnych na łączną liczbę 142 miejsc pracy.
3.1.9. udział w konkursie „LODOŁAMACZE” dla pracodawców wrażliwych społecznie, organizowanym przez Polską Organizację Pracodawców Osób Niepełnosprawnych	zrealizowano/ nie zrealizowano	raz w roku	Powiatowy Urząd Pracy	Odstąpiono od złożenia wniosku i udziału w kolejnej edycji.
3.1.10. dofinansowanie zatrudnienia i szkolenia asystenta wspierającego pracownika z niepełnosprawnościami w miejscu pracy	liczba asystentów i przeprowadzonych szkoleń	na bieżąco	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	Nie zrealizowano (brak wniosków o dofinansowanie).

<p>3.1.11. realizacja projektów na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba projektów, • liczba wspartych osób 	<p>na bieżąco</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe</p>	<p>5 projektów, 67 osób uzyskało wsparcie.</p> <p>W ramach projekt Alternatywa II wsparcie uzyskało 27 osób. Poprzez integrację społeczną uczestników stworzono warunki do podejmowania aktywności zawodowej i przełamywania indywidualnych barier utrudniających wejście na rynek pracy osób z niepełnosprawnością. W efekcie część uczestników wzięła udział w stażach i praktykach zawodowych.</p> <p>Osoby niepełnosprawne uczestniczyły w programach realizowanych przez PUP Rybnik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Rybnik i powiecie Rybnickim (IV) Działanie 1.1 POWER, 2. Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w PUP (IV) RPO, 3. Odkryj swój potencjał zawodowy z tutorem 7.1.3 RPO WSL 2014-2020, 4. Gryfnorobota – aktywizacja zawodowa osób 30+ na rybnickim rynku pracy 7.1.3 RPO WSL 2014-2020, Wojewódzki Program Regionalny dla kobiet finansowany ze środków Funduszu Pracy. <p>W sumie udział wzięło 40 osób niepełnosprawnych.</p>
<p>3.1.12. utworzenie zakładu aktywności zawodowej na terenie Miasta Rybnika</p>	<p>zrealizowano/ nie zrealizowano</p>	<p>do 2020 r.</p>	<p>Wydział Polityki Społecznej, Wydział Inwestycji, organizacje pozarządowe</p>	<p>Nie zrealizowano.</p>
<p>3.1.13. uruchomienie spółdzielni socjalnej na terenie Miasta Rybnika</p>	<p>zrealizowano/ nie zrealizowano</p>	<p>do 2020 r.</p>	<p>organizacje pozarządowe</p>	<p>Zrealizowano.</p>

Cel główny 4
Zapobieganie niepełnosprawności

Cel szczegółowy:

4.1. Profilaktyka w zakresie zapobiegania niepełnosprawności

Działanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizator	Informacje o realizacji działania
4.1.1. podejmowanie działań na rzecz poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przyczyn niepełnosprawności oraz na rzecz zdrowego stylu życia (np. kampanie informacyjne, profilaktyczne)	liczba podjętych działań	na bieżąco	Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny, pozostałe jednostki organizacyjne, Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe	<p>5 podjętych działań.</p> <ol style="list-style-type: none"> Rybnickie Służby Komunalne wykonały tor przeszkód obrazujący z jakimi trudnościami spotykają się niepełnosprawni ruchowo, głównie na wózkach inwalidzkich. Projekt „Wejście Smoga”. Musical „Jak odczarować smog”a” dla uczniów rybnickich szkół i przedszkoli. Współpraca z Rybnickim Alarmem Smogowym. Przeprowadzono szkolenie z zakresu metod samobadania piersi i rozpoznawania nowotworu oraz znaczenia zdrowego stylu życia dla młodzieży RCEZ. Kampania informacyjna – broszura przygotowana przez Stowarzyszenie na rzecz psychoprofilaktyki i promocji zdrowia psychicznego VALIDUS o najczęściej występujących zaburzeniach i chorobach psychicznych wraz z wykazem podmiotów świadczących nieodpłatną pomoc na terenie Rybnika i powiatu rybnickiego. Warsztaty profilaktyczne nt.: przeciwdziałania używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych w rybnickich szkołach podstawowych (klasy 6-8).
4.1.2. podejmowanie działań nakierowanych na zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych i podnoszenie ich jakości	<ul style="list-style-type: none"> liczba podjętych działań, liczba wspartych osób 	na bieżąco	Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	<p>1 działanie, wsparto 40 osób.</p> <p>Przyjęcie „Programu wsparcia w dostępie do rehabilitacji dla mieszkańców Miasta Rybnika z niepełnosprawnością na lata 2019-2022”.</p>